

Закінченим цей злочин вважається, за заг. правилом, з моменту усвідомлення суб'єктом, якому адресується неправдиве повідомлення про загрозу безпеці, характеру такого повідомлення. Лише в цей момент зазнає злочин. впливу осн. об'єкт цього злочину – громад. безпека. Якщо проголошене зловмисником повідомлення про загрозу безпеці не знайшло свого адресата або адресат не усвідомив його змісту, вчинене утворює замах на злочин, передбачений ч. 1 ст. 259 КК.

Суб'єктивна сторона цього злочину характеризується прямим умислом. Мотив і мета вчинення такого діяння можуть бути різними.

Суб'єкт злочину – заг.: фіз. осудна особа, яка досягла 16-річного віку.

Частиною 2 ст. 259 КК передбачено крим. відповідальність за вчинення цього злочину за наявності кваліфікуючих ознак. Такими зак-вещь визнав тяжкі наслідки та повторність цього злочину.

Наявність тяжких наслідків визначається з урахуванням кількості осіб, спокій яких було порушено, матеріальних витрат на відвернення заявленої в повідомленні небезпеки, майнової шкоди від перерви в роботі підприємств, установ, орг-цій тощо. Суб'єктивна сторона злочину, вчиненого за наявності тяжких наслідків, характеризується складною виною: щодо факту вчинення злочин. діяння вона передбачає виключно прямий умисел, а щодо суспільно небезпеч. наслідків необережність у виді злочин. самовпевненості або злочин. недбалості.

Лит.: Куц В. М., Кириченко О. В. Неправдиве повідомлення про загрозу громадській безпеці (кримінально-правова харак-

теристика та заходи протидії). Х., 2006; Кримінальне право (Особлива частина), т. 2. Луганськ, 2012; Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар. Особлива частина. Х., 2013.

В. М. Куц.

НЕПРАВОМІРНА ВІГОДА використовується в Особл. част. КК у 2-х значеннях: а) як предмет вчинення злочину (ст. 160, 354, 368, 368³, 368⁴, 369, 369², 369³, 370 КК) і б) як його мета (ст. 364, 364¹, 365², 369³ КК). Зак-вещь надає 2 різних тлумачення поняттю Н. в.: одне – у примітці до ст. 160 КК, ін. – у примітці 2 до ст. 354 КК та примітці до ст. 364¹ КК.

У ст. 160 КК Н. в. – це кошти чи ін. майно, переваги, пільги, послуги або нематеріальні активи, вартість яких перевищує 3 % розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, які пропонують, обіцяють, надають чи одержують без закон. на те підстав. У ст. 354, 364, 364¹, 365², 368, 368³, 368⁴, 369, 369², 370 КК Н. в. – грошові кошти або ін. майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які ін. вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які пропонують, обіцяють, надають чи одержують без закон. на те підстав. Для ст. 369³ КК визначення поняття Н. в. не передбачене.

Поняття Н. в. характеризується в законі шляхом вказівки на: а) перелік цінностей (благ), які є різновидами такої вигоди, – грошові кошти (кошти) або ін. майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які ін. вигоди нематеріального чи негрошового характеру; б) перелік можливих діянь з цими цінностями – їх пропонують, обіцяють,

надають або одержують; в) незаконність таких діянь – їх вчиняють без закон. на те підстав.

Н. в., що є ознакою злочину, передбаченого ст. 160 КК, має свої особливості. По-перше, перелік цінностей (благ) не містить вказівки на будь-які ін. вигоди нематеріального чи негрошового характеру. По-друге, така Н. в. має дод. вартісну ознаку – вона повинна перевищувати 3 % розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

До Н. в. завжди належать цінності (блага), операції з якими регулюються правом. Так, не можна до Н. в. відносити морал. цінності (блага), які не врегульовані правом. Не є такою вигодою, напр., відновлення або налагодження дружніх стосунків, вступ у статевий зв'язок, позитивні відгуки про особу у певному оточенні тощо.

Грошові кошти – готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Майно як особливий об'єкт – окр. річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки.

Переваги – особливі привілеї, що створюють дод. можливості для конкр. осіб, які вигідно відрізняють їх від ін. (напр., зменшення обсягу труд. обов'язків зі збереженням повної оплати праці).

Пільги – дод. права або повне чи часткове звільнення від виконання певних обов'язків, що надаються окр. категоріям осіб (напр., звільнення від сплати комунальних платежів у будинках відомчого житлового фонду).

Послуги – діяльність виконавця з надання замовнику певного блага, яке споживається в процесі вчинення цієї діяльності. Послуги можуть бути матері-

ального (напр., ремонт трансп. засобу, побут. техніки) або нематеріального (напр., перевірка приміщення на наявність спец. тех. засобів негласного отримання інформації, надання профес. консультацій) характеру.

Нематеріальні активи – право власності на результати інтелектуальної діяльності, у т. ч. пром. власності, а також ін. аналогіч. права, визнані об'єктом права власності (інтелектуальної власності), право користування майном та майновими правами платника податку в установленому зак-вом порядку, у т. ч. набуті в установленому зак-вом порядку права користування природ. ресурсами, майном та майновими правами.

До вигод нематеріального характеру належать цінності (блага), які не мають матеріальної форми. Крім нематеріальних активів до таких вигод можна віднести, зокрема, інформацію, якою є будь-які відомості та/або дані, що можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

Вигоди негрошового характеру – цінності (блага), які неможливо на момент здійснення діяння визначити у грошовому еквіваленті. До таких вигод, напр., можна віднести такі корпоративні права, як право: а) брати участь в управлінні справами т-ва; б) вийти в установленому порядку з т-ва; в) одержувати інформацію про діяльність т-ва.

Лит.: Гродецький Ю. В. Поняття неправомірної вигоди у кримінальному праві України // Проблеми законності, 2013, вип. 121; Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію. Х., 2013; Тютюгін В. І., Гродецький Ю. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних по-

слуг: загальна характеристика // Вісник Асоціації кримінального права України, 2015, вип. 1 (4).

Ю. В. Гродецький.

НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ВТРУЧАННЯ В РОБОТУ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ, КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ ЧИ МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ – злочин, передбачений ст. 361 КК, в якій встановлено відповідальність за несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (ЕОМ), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку, що призвело до витоку, втрати, підробки, блокування інформації, спотворення процесу обробки інформації або до порушення встановленого порядку її маршрутизації.

Осн. безпосереднім об'єктом злочину є 2 різновиди сусп. відносин: 1) сусп. відносини у сфері інформаційної діяльності щодо комп'ютерної інформації; така діяльність полягає у здійсненні інформаційних процесів, тобто створенні, збиранні, накопиченні, зберіганні, пошуку, розповсюдженні, використанні, споживанні, перетворенні, введенні, копіюванні, зчитуванні, знищенні, реєстрації комп'ютерної інформації тощо; 2) сусп. відносини у сфері обміну інформацією (не лише комп'ютерною) мережами електрозв'язку (телекомунікацій). Телекомунікації – передавання, випромінювання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків чи повідомлень будь-якого роду по радіо,

проводових, оптичних або ін. електромагнітних системах. Дод. безпосереднім об'єктом злочину є відносини власності щодо певної інформації, факультативним безпосереднім об'єктом – відносини у сфері забезпечення режиму обмеженого доступу до певної інформації.

Предметом злочину слід вважати комп'ютерну інформацію та (або) інформацію, яка передається мережами електрозв'язку. Комп'ютерну інформацію слід розглядати у 2-х аспектах: 1) як відомості про навколишній світ і процеси, які в ньому відбуваються, зафіксовані в електронному вигляді; 2) як дані, тобто сукупність символів, кодів, сигналів, команд тощо, які виражаються у різноманітних комп'ютерних програмах, за допомогою яких певні відомості набувають електронної форми, проявляються назовні й із якими здійснюються різні операції. Інформація, що передається мережами електрозв'язку, – відомості, подані у вигляді знаків, сигналів, письмового тексту, рухомих або нерухомих зображень, звуків чи в ін. спосіб, що передаються по радіо, проводових, оптичних або ін. електромагнітних системах. Мережами електрозв'язку може передаватися як комп'ютерна інформація, так й ін. інформація. Відмінність між цими поняттями полягає передусім у формі фіксування інформації. Комп'ютерна інформація фіксується лише в електронному вигляді, ін. види інформації, що передаються мережами електрозв'язку, – в ін. спосіб (напр., при передаванні інформації телеграфом вона фіксується на папері) чи не фіксується взагалі (приміром, усне передавання відомостей за допомогою телефон. зв'язку).

Національна академія правових наук України
Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ВЕЛИКА УКРАЇНСЬКА ЮРИДИЧНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

У двадцяти томах

Том 17

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Харків
«Право»
2017

УДК 340(477)(031)
ББК 67(4УКР)я2
В27

Редакційна колегія 17-го тому:

В. Я. Тацій (голова),
В. І. Борисов (заступник голови),
В. І. Тютюгін (відповідальний секретар),
Ю. В. Баулін, П. С. Берзін, С. Б. Гавриш, В. К. Грищук,
Н. О. Гуророва, О. О. Дудоров, О. О. Житний, В. О. Навроцький,
М. І. Панов, Є. Л. Стрельцов, В. П. Тихий, Є. В. Фесенко

Координаційна і технічна робота з підготовки видання:

К. А. Новікова, Д. П. Євтеєва

В27 Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. — Харків : Право, 2016. — .

ISBN 978-966-937-048-8

Т. 17 : Кримінальне право / редкол.: В. Я. Тацій (голова), В. І. Борисов (заст. голови) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — 2017. — 1064 с. : іл.

ISBN 978-966-937-261-1

Видання є систематизованим зведенням знань про поняття, категорії, норми й інститути кримінального права, окремі злочини та їх групи, основні міжнародно-правові акти у сфері кримінального права. Розглядаються основні теоретичні і практичні проблеми науки та практики застосування кримінального законодавства України. Наводяться відомості про науково-дослідні установи, наукові видання з кримінального права, а також про відомих вчених України у галузі кримінально-правової науки.

Розраховане на науковців, викладачів, студентів вищих навчальних закладів, працівників органів кримінальної юстиції, а також усіх, хто цікавиться кримінальним правом.

УДК 340(477)(031)

ББК 67(4УКР)я2

ISBN 978-966-937-261-1 (т. 17)

ISBN 978-966-937-048-8

© Національна академія правових наук України, 2017

© Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2017

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2017

© Видавництво «Право», 2017